

Nový pohled na ergoscreening pracovišť

Požadavky legislativy Vyhl.č.79/2013 Sb.

§ 2

Obsah pracovnělékařských služeb

a) hodnocení zdravotního stavu zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání je

- 1. zjišťování vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na jejich zdravotní stav a vývoj zdravotního stavu a posouzení zdravotní způsobilosti k práci
- 2. hodnocení výsledků sledování zátěže organismu zaměstnanců působením rizikových faktorů pracovního prostředí
- 3. hodnocení výsledků cíleně prováděných studií odezvy zdravotního stavu zaměstnanců na konkrétní pracovní podmínky,
- 5. hodnocení údajů o vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví zaměstnanců a s tím související nemocnosti,
- 6. sledování vlivů rizikových faktorů pracovních podmínek, které se mohou nepříznivě projevit i po delší době na zdraví zaměstnanců, a to v rámci pracovnělékařské prohlídky

Požadavky legislativy Vyhl.č.79/2013 Sb.

§ 2

Obsah pracovnělékařských služeb

b) poradenství jsou poradenské činnosti

- 1. v problematice ergonomie včetně fyziologie práce, psychologie práce, režimu práce a odpočinku, stanovení výkonových norem,
- 4. při úpravách pracovních míst, včetně míst pro zaměstnance se zdravotním postižením,
- 5. při výběru technických, technologických a organizačních opatření a výběru osobních ochranných pracovních prostředků,
- 7. v problematice pracovní rehabilitace,
- 8. při výcviku a výchově zaměstnanců v oblasti ochrany a podpory zdraví při práci, správných pracovních návyků a při rekvalifikaci zaměstnanců nezpůsobilých vykonávat dosavadní práci,
- 9. při identifikaci nebezpečí a hodnocení rizik při práci a při zařazování prací do kategorií podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví⁴),
- 11. k návrhům opatření k nápravě v případě zjištění závad, které mohou vést u zaměstnanců k poškození zdraví,

TYPY ANALÝZ

- ▶ analýza pracovních podmínek – kategorizace prací
- ▶ ergonomické analýzy pracovišť
- ▶ analýza zdravotního stavu pracovníků – sběr epidemiologických dat

EPID DATA

- ▶ Průměrný věk
- ▶ Průměrná váha
- ▶ Průměrný BMI
- ▶ Průměrný obvod v pase
- ▶ Podíl aktivních kuřáků
- ▶ Podíl léčených hypertoniků
- ▶ Podíl sledovaných cukrovkářů
- ▶ Podíl dodržování hrazené prevence u praktiků
- ▶ Další sledované údaje: riziko kardiovaskulárních chorob, syndrom bolesti zad a páteře, poruchy klenb nožních, bolesti hlavy, alergické a autoimunní poruchy, úžinové postižení kloubů, entezopatie ... atd.

TVORBA SYSTÉMU

- bez podrobné znalosti pracovišť nejde nastavit takový systém, který by zaručoval přeřazení pracovníka s omezením na pracovní místo, kde se daný omezující faktor nevyskytuje
- je tedy nezbytné provést komplexní analýzu všech pracovišť k identifikaci zdravotních rizik
- do analýzy je vhodné zahrnout ta pracoviště, kde se pracovní činnosti cyklicky opakují a lze tak stanovit míru zátěže jednotlivým rizikovým faktorům

Komplexní analýza zahrnuje zhodnocení:

- a) Výrobního procesu, pracovních úkolů, norem (manipulace, váhy dílů, vynakládané svalové síly, polohy, rizikové ergonomické faktory aj.)
- b) Organizace práce, systém směnnosti
- c) Režimu práce a odpočinku, přesčasy, efektivní pracovní čas – jeho rozložení
- d) Ostatních rizikových faktorů

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

CELKOVÁ FYZICKÁ ZÁTĚŽ

- Počet kusů/směna
- Váha nejtěžšího dílu/ kg (p-průměr)
- Váha břemen v cyklu celkem/ kg
- Kumulativní hmotnost kg/směna
- Významný energetický výdej
- Doporučení objektivizačního měření
- Tlak / tah
- Celkové hodnocení faktorů

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

PRACOVNÍ POLOHY - TRUP

- Zaujímání podmíněně přijatelných poloh
- Zaujímání nepřijatelných pracovních poloh
- Úklony do stran
- Rotace trupu
- Předklony do 30°
- Předklony nad 30°
- Vytáčení a úklon
- Celkové hodnocení faktoru

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

PRACOVNÍ POLOHY – PAŽE

- Zaujímání podmíněně přijatelných poloh
- Zaujímání nepřijatelných pracovních poloh
- Zvednuté rameno
- Zvednutý loket
- Převaha statické složky
- Převaha dynamické složky
- Celkové hodnocení faktoru

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

PRACOVNÍ POLOHY – HLAVA, KRK

- ▶ Předklon hlavy 25-40°s podporou trupu
- ▶ Předklon hlavy větší než 25°bez podpory trupu
- ▶ Záklon hlavy
- ▶ Úklon a rotace hlavy větší než 15°
- ▶ Převaha dynamické složky
- ▶ Převaha statické složky
- ▶ Celkové hodnocení faktoru

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

LOKÁLNÍ SVALOVÁ ZÁTĚŽ

- Významnost faktoru
- Vyšší frekvence pohybů
- Vynakládání svalových sil ruky, prsty
- Doporučení objektivizačního měření
- Celkové hodnocení faktoru

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

ERGONOMICKÉ RIZIKOVÉ FAKTORY

- ▶ Tlačení prsty – palcem
- ▶ Klíčový (špetkový úchop)
- ▶ Rotace zápěstí
- ▶ Držení dílu či nářadí déle než 3 s
- ▶ Extenze zápěstí více než 45°
- ▶ Flexe zápěstí více jak 45°
- ▶ Úder rukou
- ▶ Přenášení váhy na jednu DK, stoj na špičkách
- ▶ Klek, dřep
- ▶ Celkové hodnocení faktoru

HODNOTÍCÍ KRITERIA – ERGOSCREENING PRACOVÍŠŤ

POUŽÍVANÉ NÁSTROJE

- Počet nástrojů
- Váha nástrojů od - do
- Čas držení cyklus/min
- Počet šroubů, nýtů/ díl

VYUŽITELNOST DAT

- Usnadnění komunikace mezi HR oddělením a lékařem PLS
- veškeré výše uvedené, zhodnocené faktory poskytují lékařům detailní informace, které zpřesňují náročnost práce jednotlivých procesů výroby
- lékař tyto informace využije k případnému doporučení optimální pracovní pozice pokud vzhledem ke zjištěnému omezení bude potřeba pracovníka přesunout na jinou pracovní pozici
- zhodnocení zdravotního stavu u konkrétního pracovníka má za účel včas odhalit omezení a předcházet tak dlouhodobému přetěžování, která vedou k poškození zdraví
- doklad při pracovně právních sporech, že nemožnost přeřazení pracovníka na jinou činnost vycházela z validních dat o znalosti výroby

EVIDENCE

- ▶ Využít evidenční systémy, do kterého se zaznamenávají veškeré informace o prohlídkách.
- ▶ Součástí těchto programů by měla být i sekce – epidemiologická data.
- ▶ Zaznamenávali by se zde údaje o kuřáctví, hypertenzi, obezitě, cukrovce, vysokém krevním tlaku aj., které pak v celku dávají ucelený obrázek o zdravotním stavu pracovníků ve společnosti.
- ▶ Mezi tyto údaje by byla zařazena tabulka odpovídající hodnoceným faktorům ergoscreeningu. Jejich pečlivé zaznamenání by umožnilo vyhodnotit celkový výskyt důležitých zdravotních rizikových faktorů u pracovníků. Postupem času nám data poskytnou jasnou představu o výskytu rizikových faktorů jednak u samotných pracovníků, ale také na jednotlivých pracovištích, protože se nyní budou zaznamenávat obtíže napříč všemi faktory (celková fyzická zátěž, pracovní polohy, lokální svalová zátěž aj.), které pak mohou poskytnout informaci o množství výskytu konkrétních obtíží na daných procesech.
- ▶ Tyto údaje tak mohou pomoci k přesnému zacílení následných technických či technologických opatření, která budou eliminovat rizikovost určeného, nejčastěji se vyskytujícího, faktoru.

Děkuji za pozornost

Michaela Kovaříková DiS.

